



Republica Moldova

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

ACORD Nr. 1955
din 19.04.1995

**ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI REPUBLICA
UNGARĂ CU PRIVIRE LA PROMOVAREA ȘI
PROTEJAREA RECIPROCĂ A INVESTIȚIILOR***

Publicat : 30.12.1999 în Tratatul Internațional Nr. 22 art Nr : 341 Data intrării în vigoare :
16.08.1996

**Semnat la Budapesta, la 19 aprilie 1995.
În vigoare din 16 august 1996.*

*Republica Moldova și Republica Ungară, denumite în continuare "Părți Contractante",
dorind să intensifice cooperarea economică întru binele reciproc al ambelor state,
intenționând să creeze și să mențină condiții favorabile pentru investițiile investitorilor unui stat pe
teritoriul celuilalt stat, și
conștiente de necesitatea promovării și protejării reciproce a investițiilor în conformitate cu
prezentul Acord, stimulând inițiativele antreprenoriale în acest domeniu,
au convenit următoarele:*

Articolul 1
Definiții

În scopul prezentului Acord:

- 1) Termenul *investiții* desemnează orice tip de bunuri investite în cadrul activităților economice desfășurate de investitorii unei Părți Contractante pe teritoriul celeilalte Părți Contractante în conformitate cu legile și reglementările acesteia din urmă și include, în particular, dar nu exclusiv:
 - a) proprietatea mobilă și imobilă, precum și alte drepturi de proprietate ca ipotecă, drepturi de reținere a proprietății în contul datoriilor, gajuri și alte drepturi similare;
 - b) acțiuni, bonuri de tezaur, alte bonuri fără o acoperire de gaj, amanet, ipotecare a companiilor sau alte forme de participare în companii;
 - c) creanțe asupra mijloacelor bănești sau alte obligațiuni, care au o valoare economică legată de o investiție;
 - d) drepturi de proprietate intelectuală, inclusiv drepturi de autor, mărci de comerț, brevete, proiecte industriale, procedee tehnologice, know-how, secrete comerciale, nume comerciale și good-will, legate de o investiție;
 - e) orice drept conferit prin lege sau prevăzut de contract, sau orice licențe și autorizații acordate în conformitate cu legea, inclusiv concesiuni privind explorarea, valorificarea și exploatarea resurselor

naturale.

Orice modificare a formelor de investire a bunurilor nu va afecta caracterul lor de investiție.

2) Termenul *investitor* desemnează orice persoană fizică sau juridică, care investește pe teritoriul celeilalte Părți Contractante:

a) termenul *persoană fizică* desemnează orice persoană fizică având cetățenia uneia dintre Părțile Contractante în conformitate cu legislația sa;

b) termenul *persoană juridică* desemnează orice entitate încorporată sau constituită și recunoscută ca persoană juridică potrivit legislației naționale a fiecăreia dintre Părțile Contractante, în cazul Republicii Ungare, termenul în cauză include, în plus, orice asociație fără statut de persoană juridică, dar considerată de legislația ei drept companie.

3) Termenul *venituri* înseamnă sumele obținute în urma unei investiții și include, în special, dar nu exclusiv, profituri, dobânzi, sporuri de capital, dividende, redevențe sau alte plăți similare.

Articolul 2

Promovarea și protejarea investițiilor

1) Fiecare Parte Contractantă va încuraja și va crea condiții favorabile investitorilor celeilalte Părți Contractante pentru realizarea de investiții pe teritoriul său și va admite astfel de investiții în conformitate cu legislația sa.

2) Fiecare Parte Contractantă va acorda în permanență investițiilor investitorilor celeilalte Părți Contractante un tratament corect și egal, acestea bucurându-se de protecție și securitate deplină pe teritoriul acestei celeilalte Părți Contractante.

Articolul 3

Tratamentul la nivel național și clauza națiunii celei mai favorizate

1) Fiecare Parte Contractantă va acorda pe teritoriul său investițiilor și veniturilor investitorilor celeilalte Părți Contractante un tratament just și echitabil și nu mai puțin favorabil decât cel acordat investițiilor și veniturilor investitorilor oricărei țări, dacă acest din urmă tratament este mai favorabil.

2) Fiecare Parte Contractantă va acorda pe teritoriul său investitorilor celeilalte Părți Contractante, în ceea ce privește administrarea, menținerea, utilizarea, valorificarea sau dispoziția asupra investițiilor lor, un tratament just și echitabil și nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor investitori sau investitorilor oricărei țări, dacă acest din urmă tratament este mai favorabil.

3) Prevederile punctelor 1) și 2) ale prezentului articol nu vor fi interpretate în sensul de a obliga o Parte Contractantă să extindă asupra celeilalte Părți Contractante avantajele oricărui tratament, preferințele sau privilegiile acordate de către prima Parte Contractantă în virtutea participării la:

a) orice uniune vamală, zonă de comerț liber, uniune monetară sau acorduri internaționale similare menite să conducă la formarea unei astfel de uniuni, instituții sau altor forme de cooperare regională, în care oricare dintre Părțile Contractante este sau poate să devină parte;

b) orice acord internațional sau aranjament privind, în întregime sau parțial, impozitarea.

Articolul 4

Despăgubiri pentru pierderi

1) În cazul când investițiile investitorilor uneia dintre Părțile Contractante suferă pierderi în urma războiului, conflictului armat, stării de urgență națională, răscoalei, insurecției, tulburărilor sau altor evenimente similare produse în teritoriul celeilalte Părți Contractante, aceasta din urmă va acorda, în ceea ce privește restituirile, despăgubirile, compensațiile sau alte plăți, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat de către Partea Contractantă în cauză propriilor investitori sau investitorilor oricărei țări.

2) Independent de prevederile punctului 1) al prezentului articol, investitorilor uneia dintre Părțile Contractante, care cad sub incidența acestui punct și care suportă pierderi pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, datorate:

a) exproprierii proprietății lor de către forțele și autoritățile acestei celeilalte Părți Contractante,

b) distrugerii proprietății lor de către forțele și autoritățile acestei celeilalte Părți Contractante pentru alte motive decât acțiunile de luptă sau motivele de necesitate, li se va acorda o despăgubire justă și adecvată pentru pierderile suportate în decursul perioadei de expropriere sau ca rezultat al distrugerii proprietății lor. Plățile pentru pierderi se vor efectua fără întârzieri nejustificate. Despăgubirea va fi liber transferabilă în orice valută liber convertibilă.

Articolul 5

Exproprierea

1) Investițiile investitorilor unei Părți Contractante nu vor fi supuse pe teritoriul celeilalte Părți Contractante naționalizării, exproprierii sau altor măsuri cu caracter similar (denumite în continuare *expropriere*), cu excepția cazurilor când astfel de măsuri se iau în interes public. Exproprierea se va înfăptui cu respectarea legii, într-un mod nediscriminatoriu, contra unei compensații prompte, adecvate și efective. Compensarea trebuie să corespundă valorii de piață a investițiilor expropriate imediat înaintea exproprierii sau înainte ca exproprierea iminentă să devină cunoscută public și va include dobânda din data exproprierii. Compensarea se va efectua fără întârziere, va fi efectiv realizabilă și liber transferabilă în orice valută liber convertibilă.

2) Investitorul afectat al unei Părți Contractante are dreptul la o examinare promptă a cazului său de către autoritățile judecătorești sau alte autorități independente ale Părții Contractante care expropriază, precum și la evaluarea investiției sale în conformitate cu principiile declarate în prezentul articol.

3) Prevederile punctului 1) al prezentului articol se vor aplica, de asemenea, în cazurile când o Parte Contractantă expropriază averea unei companii încorporate sau constituite, în condițiile legii în vigoare, în orice punct din teritoriul ei și care aparține, în întregime sau parțial, investitorilor celeilalte Părți Contractante.

Articolul 6

Transferuri

1) Părțile Contractante garantează investitorilor transferul plăților aferente investițiilor și a beneficiilor decurgând din acestea. Transferurile vor fi efectuate în valută liber convertibilă, fără nici un fel de restricții și întârzieri exagerate. Transferurile în cauză vor include în special, dar nu exclusiv:

- a) capitalul și sumele adiționale, folosite pentru menținerea sau majorarea investițiilor;
- b) profiturile, dobânzile, dividendele și alte venituri curente provenind din investiții;
- c) sumele destinate pentru rambursarea împrumuturilor;
- d) redevențele sau plățile aferente acestora;
- e) profiturile din vânzarea sau lichidarea investițiilor;
- f) câștigurile persoanelor fizice supuse legilor și reglementărilor Părții Contractante, în care au fost efectuate investițiile.

2) În sensul prezentului Acord, cursurile de schimb vor fi cele fixate oficial, în vigoare la data transferului, dacă nu se va conveni altfel.

Articolul 7

Subrogarea

1) Dacă o Parte Contractantă sau agenția desemnată de aceasta efectuează plăți către investitorii săi în baza unei garanții pe care a acordat-o cu privire la o investiție pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, aceasta din urmă va recunoaște:

- a) transmiterea, în baza legii sau comportată de o tranzacție legală în această țară, a oricăror drepturi sau pretenții ale investitorului către prima Parte Contractantă sau către agenția desemnată de ea;
- b) că prima Parte Contractantă sau agenția desemnată de aceasta este împuternicită, în virtutea principiului subrogării, să exercite drepturile și promulgarea pretențiilor investitorului în cauză, asumând-și obligațiunile legate de investiție.

2) Drepturile sau pretențiile subrogate nu vor fi mai mari decât drepturile sau pretențiile inițiale ale investitorului.

Articolul 8

Soluționarea diferendelor privind investițiile dintre o Parte Contractantă și un investitor al celeilalte Părți Contractante

1) Orice diferend, ce poate să apară între o Parte Contractantă și un investitor al celeilalte Părți Contractante referitor la o investiție pe teritoriul primei Părți, va fi soluționat pe cale amiabilă, prin negocieri între cele două Părți Contractante.

2) Dacă diferendul dintre un investitor al unei Părți Contractante și cealaltă Parte Contractantă nu poate fi soluționat în atare mod în termen de 6 luni, investitorul va deferi diferendul în cauză:

a) Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții (ICSID) în privința prevederilor aplicabile de către "Convenția privind reglementarea diferendelor relative la investiții între state și resortisanți ai altor state", deschisă pentru semnare la Washington la 18 martie 1965, dacă ambele Părți Contractante sunt semnatare ale acestei Convenții, sau

b) unui arbitru sau unui tribunal arbitral internațional "ad-hoc", care va fi constituit conform Regulilor procedurii de arbitraj ale Comisiei Organizației Națiunilor Unite pentru Drept Comercial Internațional (UNCITRAL).

Părțile, implicate în diferend, pot să modifice aceste reguli printr-o înțelegere în scris. Hotărârea tribunalului arbitral va fi definitivă și executorie pentru ambele Părți implicate în diferend.

Articolul 9

Soluționarea diferendelor dintre Părțile Contractante

1) Diferendele privind interpretarea sau aplicarea prezentului Acord, apărute între Părțile Contractante, vor fi soluționate, pe cât este posibil, prin Consultări sau negocieri reciproce.

2) Dacă diferendul nu a putut fi astfel soluționat în termen de 6 luni din data începerii negocierilor, acesta va fi supus, la cererea oricăreia dintre Părțile Contractante, unui tribunal arbitral, în conformitate cu prevederile prezentului Acord.

3) Tribunalul arbitral se va constitui pentru fiecare caz aparte astfel: fiecare Parte Contractantă va desemna, în decursul a 2 luni din data primirii cererii pentru arbitraj, un membru al tribunalului arbitral. Acești doi arbitri vor alege un cetățean al unui stat terț care, după confirmarea celor două Părți Contractante, va fi desemnat președinte al tribunalului (denumit în continuare *Președinte*). Președintele trebuie să fie desemnat în termen de 3 luni din data numirii celorlalți doi membri.

4) Dacă desemnările prevăzute nu vor fi făcute în termenele specificate la punctul 3) al prezentului articol, atunci fiecare Parte poate cere Președintelui Curții Internaționale de Justiție să facă numirile necesare. Dacă Președintele deține cetățenia uneia dintre Părțile Contractante sau dacă el este împiedicat să-și exercite această funcție, atunci va fi invitat să facă desemnările necesare vicepreședintele ei. În cazul când și vicepreședintele deține cetățenia uneia dintre Părțile Contractante sau este împiedicat să-și exercite funcția în cauză, va fi invitat să facă desemnările de rigoare următorul membru al Curții Internaționale de Justiție, în ordine ierarhică, care nu este cetățeanul nici uneia dintre Părțile Contractante.

5) Tribunalul arbitral va adopta decizia prin majoritate de voturi. Această decizie va fi executorie pentru ambele Părți. Fiecare Parte Contractantă va suporta cheltuielile pentru propriul arbitru și pentru reprezentarea sa în procedurile de arbitraj. Celelalte cheltuieli vor fi suportate în mod egal de ambele Părți Contractante. Tribunalul arbitral își va determina singur propria procedură.

Articolul 10

Aplicarea altor reguli și angajamente speciale

1) Dacă subiectul este guvernât concomitent de către prezentul Acord și de un alt acord internațional, semnat de ambele Părți Contractante, care ar stabili pentru investiții un tratament mai favorabil, nici una din prevederile prezentului Acord nu va putea împiedica Părțile Contractante sau pe oricare din investitorii lor, având investiții în teritoriul celeilalte Părți Contractante, să se prevaleze de acea clauză ce le asigură avantaje din orice regim investițional, în măsura în care este mai favorabilă, în fiecare caz.

2) Dacă una dintre Părțile Contractante, în conformitate cu legile și reglementările sale, acordă investițiilor celeilalte Părți Contractante, prin dispoziții generale sau anumite prevederi contractuale speciale, un tratament mai favorabil decât cel prevăzut în prezentul Acord, se vor aplica acele dispoziții, în măsura în care ele asigură tratamentul cel mai favorabil.

Articolul 11

Aplicarea Acordului

Prevederile prezentului Acord se vor aplica investițiilor făcute de investitorii unei Părți Contractante în teritoriul celeilalte Părți Contractante după 1 Ianuarie 1973

Articolul 12

Intrarea în vigoare, valabilitatea și expirarea

1) Prezentul Acord va intra în vigoare din data în care Părțile Contractante își vor notifica una alteia că au îndeplinit cerințele constituționale ale ambelor State referitoare la intrarea în vigoare a acestui Acord.

2) Prezentul Acord va fi valabil pentru o perioadă de 10 ani și va rămâne în vigoare și în continuare, dacă nici una dintre Părțile Contractante nu va notifica în scris celeilalte, cu un an înainte de expirarea termenului inițial de valabilitate sau oricărui alt termen ulterior, intenția sa de a-l denunța.

3) Pentru investițiile făcute înainte de denunțarea sus-menționată prezentul Acord va continua să fie valabil pentru încă o perioadă de 10 ani de la data denunțării sale.

Drept pentru care subsemnații, fiind pe deplin autorizați de guvernele lor, au semnat prezentul Acord.

Încheiat la Budapesta, la 19 aprilie 1995, în două exemplare originale, în limbile moldovenească, ungară și engleză, toate textele fiind egal autentice. În cazul diferendelor de interpretare, de referință va fi textul în limba engleză